

א. תיבת המגדל העומד בבית, שאין בפתחה פותח טפח – אם יש בחללה טפח, אזי אם פיתחה פונה לפנים הבית, וטומאה (מת) בתיבה – הבית טמא, לפי שטוף טומאה לצאת לבית. (רש"י כאן כתב שהיא טומאה מדרבנן. ויש חולקים). ר' יוסי מטהר, מפני שיכול להוציאה לחצאין או לשרפה במקומה. (ומודה ר' יוסי במת שלם, שסופו לצאת משם. תוס'). טומאה בבית – מה שבתוך התיבה טהור. היה המגדל עומד בפתח הבית, ופתח התיבה לחוץ – אין הטומאה עוברת מכאן לכאן, שהרי אין סופה לצאת לבית.

אין חלל התיבה פותח טפח, וטומאה בתיבה – לתנא קמא, טמא בכל אופן, בין שהפתח לפנים בין שהוא לחוץ, כי טומאה טמונה בוקעת. ור' יוסי מטהר.

ב. כלב שאכל בשר המת – אם הכלב חי, טומאה שבתוכו אינה מטמאה, שטומאה בלועה אינה מטמאה.

מת הכלב ומוטל על אסקופת הבית – נחלקו תנאים; –

לר' מאיר, אם צוארו נכנס לשטח האסקופא (הגם ששאר גופו בחוץ), ויש בצואר רוחב טפח – הטומאה נמשכת לבית, ואפילו אין בחלל הצואר טפח, די ברוחב טפח להחשב כאהל להמשכת טומאה. (שסובר חוקקין להשלים, וכאילו יש שם חלל פ"ט. תוס').

לר' יוסי, אין הבית טמא אלא כאשר יש חלל טפח פנוי בצואר. (ואין צריך חלל ברום טפח, אלא גם כשהעליון שוכב על התחתון, רואים את התחתון כאילו אינו. חזו"א).

ועוד זאת אמר ר' יוסי: רק אם נכנס לפניו מן השקוף (– מקום חבטת הדלת), אבל מן השקוף ולחוץ – נידון כמחוץ לבית. (ודוקא שאין גג טפח מן השקוף ולחוץ, שאם יש שם גג טפח, הרי זה אוהל שפתוח לבית, וטומאה נכנסת לבית. עפ"י תוס').

לר' אלעזר, הבית טמא רק אם אחורי הכלב לפניו הבית, שמשם דרכה לצאת (בחייו), אבל פיו לפניו ושוליו לחוץ – הבית טהור. (אלא אם יש שם חלל טפח, כמו שאמר ר' יוסי. עפ"י חזו"א).

לר' יהודה בן בתירא, בין פיו לפניו בין שוליו לפניו – הבית טמא. (רש"י כתב שאין צריך טפח בצואר או בשולים. והחזו"א תמה, שנראה שלכו"ע צריך טפח, שאל"כ אין כאן אהל להמשיך הטומאה לבית. אלא נחלקו אם צריך חלל טפח, בשולים או בפה.

עוד כתב בחזו"א, שאם הכלב מוטל בפנים עד החוזה, במקום שיש שם חלל טפח, לכו"ע הבית טמא, ואפילו אין בצוארו או בשוליו טפח. לא נחלקו אלא כשרק קצה הכלב לפניו, בשולים או בפה).

דף קכו

קצו. א. אלו דברים המטמאים בטומאת-מת, מטמאים במגע ובמשא ולא באהל; במגע ובאהל ולא במשא; במשא ובאהל ולא במגע?

ב. ביצת השרץ – האם היא מטמאה?

ג. עכבר שחציו בשר וחציו אדמה; עכבר שבים – האם הם מטמאים?

ד. שערה שבגוף – האם היא מעבירה טומאה במגע?

א. עצם כשעורה מטמאה במגע ובמשא ולא באהל.

גולל ודופק – במגע ובאהל ולא במשא.

מלא תרווד רקב – במשא ובאהל ולא במגע.

ב. ביצת השרץ המרוקמת – אם ניקבה, אפילו כחוט השערה טמאה. לא מרוקמת או לא ניקבה – טהורה. (הטמאים – לרבות ביצת השרץ. השרץ – דומיא דשרץ, שרקם. הנגע יטמא – רק הראוי ליגע, לאפוקי סתום).

ג. עכבר שחציו בשר וחציו אדמה – הנוגע בבשר טמא. באדמה – טהור. ללשון אחת, דוקא כשהשריץ (שנעשה בשר) על פני כולו (לארכו). ולל"א, אפילו לא השריץ על פני כולו. ר' יהודה אומר: אף הנוגע באדמה שכנגד הבשר – טמא. ודוקא כשהשריץ על פני כולו. עכבר שבים – טהור.

ד. שערה המחוברת לאדם – מעברת טומאה במגעה (וכמו כן צפורן. תו"כ). הן אדם טמא ששערו נגע בטהרות, והן שער אדם טהור שנגע בטומאה.

דף קכז

קצת. א. ספק טומאה צפה – מה דינה?

ב. אלו שרצים דינם כשמונה שרצים המפורשים בתורה?

א. ספק טומאה צפה – טהור, אפילו ברשות היחיד (על הארץ).

ב. הערוד (שמוצאו מן הנחש והצב) וכן (גר' הערוך: ובן) הנפילים, והסלמנדרא – נתרבו להיות כשמונה שרצים (והצב למינהו).

(הרמב"ם השמיט הלכה זו. ונראה לפי שיש עוד מינים פרטיים רבים בכל אחד משמונה שרצים, וכולם כלולים בשמונה האבות. עפ"י ערוה"ש העתיד – קלא, ג. וע"ע: לב אריה ותפארת יעקב כאן; מרכבת המשנה – אה"ט ד, א).

קצט. א. מה דינם של אבר ובשר המדולדלין בבהמה, בחייה – לענין טומאת אוכלין וטומאת נבלות?

ב. פירות וירקות שצמחו בעודם מחוברים – האם הם נחשבים כתלושים או כמחוברים, ומה דינם לענין טומאת אוכלין?

ג. התולש כרוב ודלעת על מנת לייבשן (לעשותן כלים, או להסקה וכדו') – האם הם מקבלים טומאת אוכלין?

ד. אילן שנפשה (= נתלש ממנו ענף) ובו פירות – האם הם מקבלים טומאת אוכלין?

א. אבר או בשר המדולדלים בבהמה, בחייה – אם הם מעלים ארוכה, דינם כדין הבהמה ואינם מטמאים טומאת אוכלין. אין מעלים ארוכה – מטמאים טו"א כמות שהם מעורים בה, וצריכים הכשר ע"י משקה, (שבא עליהם פעם אחת, לאחר שנתדלדלו). אבל אינם כתלושים ממש, לטמא האבר כאבר-מן-החי שנתלש, שהוא אב הטומאה המטמא אדם וכלים. ואפילו מעורים רק בכחוט השערה. (וכי יפל – עד שיפול). ור' שמעון חולק ומטהר מטומאת אוכלין. (וכן משמע בגמרא להלן קכט: שלדעת ר' יהודה הואיל ומעורה בבהמה אינו מקבל טומאה).